

ČASOPIS ZA PRAVNU TEORIJU I PRAKSU

PRAVNA MISAO

5 – 6

svibanj – lipanj / maj – juni
Sarajevo 2021.

Izdaje:

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
FEDERALNO MINISTARSTVO PRAVDE
ZAVOD ZA JAVNU UPRAVU
www.fmp.gov.ba

Časopis "PРАВNA MISAO" upisan je u evidenciju javnih glasila u Ministarstvu obrazovanja, nauke, kulture i sporta, pod brojem 727 od 23.10.1997. godine.

Redakcija časopisa:

Prof. dr. Hajrija SIJERČIĆ ČOLIĆ, prof. dr. Meliha POVLAKIĆ,
doc. dr. sc. Enver IŠERIĆ, Anto ČAVAR, prof. dr. Mirko PEJANOVIĆ

Glavni i odgovorni urednik: Prof. dr. sci. Almir MALJEVIĆ

Izvršna urednica: Mirjana BAŠIĆ

Produkcija: Federalno ministarstvo pravde

Štampa: "Štamparija Fojnica" d.d.

Za štampariju: Šehzija Buljina

DTP: Federalno ministarstvo pravde

Grafičko rješenje: Ice-net d.o.o. Sarajevo

Tiraž: 120 primjeraka

Časopis izlazi dvomjesečno.

ISSN 0555-0092

GODIŠNJA PRETPLATA:	Za organe i organizacije na teritoriji BiH	120,00 KM
	Za pojedince	100,00 KM
	Za studente i neposlene	50,00 KM
	Za inostranstvo	200,00 KM

UPLATU UPUTITI NA: Federalno ministarstvo financija/finansija
Union Banka dd Sarajevo
Transakcijski račun: 102-050-00001066-98
Budžetska organizacija: 1501001
Vrsta prihoda: 722597
Općina: 077

ADRESA REDAKCIJE: Federalno ministarstvo pravde
Zavod za javnu upravu
Sarajevo, Ul. Valtera Perića 15
Tel.: +387 33 203 918, fax: 668 956
Email: Pravna.Misao@fmp.gov.ba

ID 4200785450004

Časopis "Pravna misao" indeksira se u bazi Legal Source (EBSCOhost)
i uvršten je u Ulrichweb Global Serials Directory

SADRŽAJ

Uvodna riječ glavnog urednika 5

PREGLEDNI ZNANSTVENI RAD

Abedin Bikić
Melika Bašić Investicioni arbitražni postupci protiv Bosne i Hercegovine 7

Amna
Toromanović Francuska - od apsolutne monarhije
do moderne demokratske države 39

STRUČNI ČLANAK

Maja Mirković Usklađenost krivičnog zakonodavstva Federacije BiH sa
Konvencijom Vijeća Europe o zaštiti djece od seksualnog
iskorištavanja i seksualne zloupotrebe uz kratak osvrt na
relevantne odredbe Krivičnog zakonika Republike Srpske 68

PRIKAZ

Vildana Pleh International Encyclopedia of Laws, Criminal Law:
Bosnia and Herzegovina 95

Branko Morait Revija Kopaoničke škole prirodnog prava - Slobodan Perović 99

Arben Murtezić
Davor Trlin Vodič za sudije i tužioce na temu visokotehnološkog
kriminala i zaštite djece u Bosni i Hercegovini 102

IZVJEŠĆE

Đemaludin
Mutapčić XVIII. Međunarodno savjetovanje „Aktualnosti
građanskog i trgovačkog zakonodavstva i pravne prakse“ 104

Tahir Herenda
Nasir Muftić Webinar „Sloboda izražavanja u XXI stoljeću:
izazovi i perspektive“ 106

SUDSKA PRAKSA

Ustavni sud Bosne i Hercegovine
(Pripremio akademik prof. dr Miodrag N. Simović, sudija Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
i redovni profesor Pravnog fakulteta u Banja Luci i prof. dr Vladimir M. Simović,
tužilac Tužilaštva Bosne i Hercegovine) 110

Ustavni sud Federacije Bosne i Hercegovine
(Pripremio Sead Bahtijarević, sudac Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine u mirovini) 119

Evropski sud za ljudska prava
(Pripremio Harun Išerić, stručni saradnik na Pravnom fakultetu Univerziteta u Sarajevu) 129

Upute za autore 141

CONTENTS

Foreword of the Editor-in-Chief	5
ORIGINAL SCIENTIFIC PAPER	
Abedin Bikić Investment arbitration proceedings against Melika Bašić Bosnia and Herzegovina	7
Amna France - from an absolute monarchy Toromanović to a modern democratic state	39
PROFESIONAL PAPER	
Maja Mirković Compliance of the criminal legislation of the Federation of BiH with the Council of Europe Convention on protection of children against sexual exploitation and sexual abuse with reference to the relevant provisions of the criminal legislation of Republika Srpska	68
REVIEW	
Vildana Pleh International Encyclopedia of Laws, Criminal Law: Bosnia and Herzegovina	95
Branko Morait Review of the Kopaonik School of Natural Law - Slobodan Perović	99
Arben Murtezić Guide for judges and prosecutors on high-tech crime Davor Trlin and child protection in Bosnia and Herzegovina	102
REPORT	
Đemaludin XVIII. International Conference "Current issues of civil Mutapčić and commercial legislation and legal practice"	104
Tahir Herenda Webinar „Freedom of expression in the 21st century: Nasir Muftić challenges and perspectives“	106
CASE LAW	
Constitutional Court of Bosnia and Herzegovina (Prepared by Academician Professor Miodrag N. Simović, judge of the Constitutional Court of Bosnia and Herzegovina and Full Professor at the Faculty of Law in Banja Luka and Assistant Professor Vladimir M. Simović- Prosecutor at Prosecutor's Office of Bosnia and Herzegovina)	110
Constitutional Court of the Federation of Bosnia and Herzegovina (Prepared by Sead Bahtijarević, Judge of the Constitutional Court of the Federation of Bosnia and Herzegovina in retirement)	119
European Court of Human Rights (Prepared by Harun Išerić, expert associate at the Law Faculty of the University of Sarajevo)	129
Instructions for Authors	141

UVODNA RIJEČ GLAVNOG UREDNIKA

Poštovani čitaoci,

Pred nama se nalazi još jedan broj časopisa "Pravna misao", najrelevantnijeg i najaktuelnijeg časopisa za pitanja iz pravne teorije i prakse u Bosni i Hercegovini. U ovom broju, kao i do sada, donosimo nekoliko interesantnih radova, prikaza knjiga i sudske prakse.

Ugovore o stranim ulaganjima i sporove koji iz njih proističu karakteriše značajna povezanost sa državom u koju se kapital ulaže. Ta država određuje uslove pod kojima je moguće ulaganje u njenu privredu, a uz to, u toku trajanja ugovora o ulaganju, može različitim zakonodavnim i upravnim mjerama uticati na prava i obaveze ugovornih strana, posebno stranog ulagača. U takvim slučajevima, dolazi do investicionih sporova, koji se, u pravilu, rješavaju putem arbitraže. Upravo ovim pitanjem bave se autori u radu ***Investicioni arbitražni postupci protiv Bosne i Hercegovine.***

Autorica u radu ***Francuska – od apsolutne monarhije do moderne demokratske države,*** analizira razvojni put Francuske, i zaključuje da ni u jednoj drugoj zemlji isprepletenost historijskih zbivanja, koja su u Francuskoj uslovila mukotrpan put od apsolutne monarhije do moderne demokratske države, nisu mogla imati takvu dubinu i širinu, niti utjecati na evropsku i svjetsku historiju, kako je utjecala francuska građanska revolucija.

U radu ***Usklađenost krivičnog zakonodavstva Federacije Bosne i Hercegovine sa Konvencijom Vijeća Europe o zaštiti djece od seksualnog iskorištavanja i seksualne zloupotrebe,*** uz kratak osvrt na relevantne odredbe Krivičnog zakonika Republike Srpske, autorica se bavi pitanjem da li je, i u kojoj mjeri, pozitivno krivično zakonodavstvo Federacije Bosne i Hercegovine usklađeno s Lanzarote konvencijom, osvrćući se i na relevantne odredbe krivičnog zakonodavstva Republike Srpske.

U ovom broju možete pročitati prikaz ***International Encyclopedia of Laws – Criminal Law: Bosnia and Herzegovina***, autora Hajrija Sijerčić-Čolić, Dževad Mahmutović, Nedžad Smailagić, u izdanju Kluwer Law International. The Netherlands. Criminal Law – Suppl. 75 (2021), 332 str. Nadalje, možete pročitati i prikaz novog časopisa, u izdanju Kopaoničke škole prirodnog prava, pod nazivom ***Revija Kopaoničke škole prirodnog prava***. Također, donosimo i prikaz ***Vodiča za sudije i tužioce na temu visokotehnološkog kriminala i zaštite djece u Bosni i Hercegovini*** (2021, 90 str), u izdanju Save the Children.

Čitateljstvu skrećemo pažnju i na izvještaj sa XVIII. Međunarodnog savjetovanja ***Aktualnosti građanskog i trgovačkog zakonodavstva i pravne prakse***, u organizaciji Pravnog fakulteta Sveučilišta u Mostaru, koje je održano 27/28 maja 2021 (online), ko i osvrt na webinar pod nazivom ***Sloboda izražavanja u XXI stoljeću: izazovi i perspektive***, koji je u zajedničkoj organizaciji Pravnog fakulteta Univerziteta u Sarajevu i Konrad Adenauer fondacije, održan 28.04.2021.

Od sudske prakse, skrećemo čitateljicama/čitateljima pažnju na praksu Ustavnog suda BiH, Ustavnog suda Federacije BiH i Evropskog suda za ljudska prava.

Čitajte i pišite!

Prof. dr. sci. Almir Maljević
Glavni i odgovorni urednik

INVESTICIONI ARBITRAŽNI POSTUPCI PROTIV BOSNE I HERCEGOVINE

pregledni znanstveni rad

UDK 341.6:330.322

Dr. sc. Abedin Bikić*
Melika Bašić, MA iur.

Sažetak

Ugovore o stranim ulaganjima i sporove koji iz njih proističu karakteriše značajna povezanost sa državom u koju se kapital ulaže (država prijema, država domaćin). Država prijema određuje uslove pod kojima je moguće ulaganje u njenu privredu. Pored toga, u toku trajanja ugovora o ulaganju, država može različitim zakonodavnim i upravnim mjerama da utiče na prava i obaveze ugovornih strana, a posebno stranog ulagača.

Pristanak država na rješavanje sporova sa stranim ulagačima u investicionoj arbitraži nosi sa sobom niz specifičnosti koje u najvećoj mjeri proističu iz osobenog karaktera države kao nosioca suvereniteta. Te specifičnosti se odnose na instrumente koje sadrže pristanak, ali i na brojna ograničenja nadležnosti arbitražnog suda u situaciji kada se na prvi pogled čini da pristanak države postoji.

U smislu navedenog, Bosna i Hercegovina nije izuzetak od nepisanog pravila da se danas pravni sporovi koji nastaju povodom stranih ulaganja – investicioni sporovi, u pravilu rješavaju putem arbitraže.

Ključne riječi

strani ulagač, država prijema, ICSID arbitražna, arbitražna pravila UNCITRAL-a, investiciona arbitražna, pristanak na arbitražu, strana ulaganja, mjerodavno pravo, nadležnost arbitražnog suda, investicioni sporovi, Bosna i Hercegovina, bilateralni sporazumi o zaštiti i unapređenju investicija

* Redovni profesor Pravnog fakulteta Univerziteta u Sarajevu.

INVESTMENT ARBITRATION PROCEEDINGS AGAINST BOSNIA AND HERZEGOVINA

Summary

Foreign investment agreements and disputes arising from them are characterized by a significant connection with the country in which the capital is invested (host country). The receiving country determines the conditions under which investment in its economy is possible. In addition, during the term of the investment agreement, the state may, through various legislative and administrative measures, influence the rights and obligations of the contracting parties, and in particular of the foreign investor.

The consent of states to resolve disputes with foreign investors in investment arbitration carries with it a number of specifics that largely stem from the special character of the state as the bearer of sovereignty. These specifics relate to instruments that contain consent, but also to a number of limitations on the jurisdiction of the arbitral tribunal in a situation where, at the first sight, the consent of the state appears to exist.

In the sense of the previous mentioned content, Bosnia and Herzegovina is no exception to the unwritten rule that today legal disputes arising from foreign investments - investment disputes, are usually resolved through arbitration.

Key words

foreign investor, host country, ICSID arbitration, UNCITRAL arbitration rules, investment arbitration, consent to arbitration, foreign investments, applicable law, jurisdiction of the arbitral tribunal, investment disputes, Bosnia and Herzegovina, bilateral agreements on investment protection and promotion.

FRANCUSKA – OD APSOLUTNE MONARHIJE DO MODERNE DEMOKRATSKE DRŽAVE

pregledni znanstveni rad

UDK 321.6/.7(44)(091)

dr. sc. Amna Toromanović*

Sažetak

Demokratska ustavna država prvi put se u Evropi pojavljuje u modernoj epohi, ali njeni korijeni sežu mnogo dublje u historiju. Originalnost savremene Francuske sastoji se u tome što je usvojila demokratski način vladavine naglo, iznenadnim zamahom, bez one duge i postepene pripreme kroz koju su prošle Nizozemska, Engleska i Sjedinjene Američke Države, skočivši odjednom iz režima apsolutne monarhije u režim pune političke jednakosti svih građana. Ali, u tom razmaku vremena, Francuska je prošla kroz mnoge faze i isprobala mnoge eksperimente. To je ono po čemu je ona jedinstvena i historijski interesantna, a upravo ono što je u njoj jedinstveno postalo je univerzalno: pravo iskustvo demokratije.

Osnovna metoda koja je korištena prilikom pisanja rada je historijska metoda. Pri izučavanju kao nezaobilazna i od neizmjernog značaja bila je komparativna metoda ili uporednopravna metoda. Vrlo značajna je i primjena sociološke metode.

Na taj način se i došlo do rezultata i zaključaka da ni u jednoj drugoj zemlji isprepletenost historijskih zbivanja, koja su u Francuskoj uslovila mukotrpan put od apsolutne monarhije do moderne demokratske države, nisu mogla imati dubinu i širinu u obilježjima novog niti utjecati na evropsku i svjetsku historiju kakav je imala francuska građanska revolucija.

Ključne riječi

apsolutizam, monarhija, revolucija, ustav, suverenitet, republika, demokratija.

* *Docent na Pravnom fakultetu Univerziteta u Bihaću;*
amna.toromanovic@yahoo.com

FRANCE - FROM AN ABSOLUTE MONARCHY TO A MODERN DEMOCRATIC STATE

Summary

A democratic constitutional state appears for the first time in Europe during the modern era; however, its roots go much deeper into the history. The originality of modern France lies in the fact that it adopted a democratic way of governing abruptly, with a sudden momentum and without the long and gradual preparation that the Netherlands, England and the United States went through. France jumped suddenly from the regime of absolute monarchy to the regime of full political equality of all citizens. In that time span, France went through many phases and tried many experiments. This is what makes it unique and historically interesting, and has become universal: the true experience of democracy.

When writing the paper, the historical method was used as the basic method. In the study, the comparative method or the comparative law method was unavoidable and of immense importance. The application of the sociological method was also very important.

The results and conclusions were reached that in no other country could the intertwining of historical events be able to have the depth and extensiveness in forming the characteristics of the “new” or influencing both European and world history as the French Civil Revolution had, where these events conditioned the difficult path from an absolute monarchy to a modern democratic state.

Key words

absolutism, monarchy, revolution, constitution, sovereignty, republic, democracy

USKLAĐENOST KRIVIČNOG ZAKONODAVSTVA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE SA KONVENCIJOM VIJEĆA EUROPE O ZAŠTITI DJECE OD SEKSUALNOG ISKORIŠTAVANJA I SEKSUALNE ZLOUPOTREBE UZ KRATAK OSVRT NA RELEVANTE ODREDBE KRIVIČNOG ZAKONIKA REPUBLIKE SRPSKE

stručni članak

UDK 343.541-053.2
364.633-053.2

Maja Mirković LL.M.*

Sažetak

Bosna i Hercegovina (BiH) je potpisnica Konvencije Vijeća Europe (VE) o zaštiti djece od seksualnog iskorištavanja i seksualne zloupotrebe (Lanzarote konvencija), čime se obavezala na poduzimanje zakonskih kao i drugih neophodnih mjera radi osiguranja odgovarajućeg pravnog, institucionalnog i organizacijskog okvira za prevenciju seksualnog nasilja i seksualne zloupotrebe djece i maloljetnika.

Svrha ovog rada jeste, korištenjem pozitivno-pravne i komparativno-pravne metode, utvrditi da li je, i u kojoj mjeri, pozitivno krivično zakonodavstvo Federacije Bosne i Hercegovine (F BiH) usklađeno s Lanzarote konvencijom. Imajući u vidu da je u Republici Srpskoj (RS) 2017. godine donesen novi Krivični zakonik, čime su nastupile značajne izmjene i na polju inkriminacija koje su u vezi s Lanzarote konvencijom, bit će dat osvrt i na relevantne odredbe krivičnog zakonodavstva RS.

Zbog prirode ovog rada, predmet analize će biti odredbe Lanzarote konvencije koje se odnose na krivično materijalno pravo.

Ključne riječi

seksualno iskorištavanje, seksualna zloupotreba, dijete, maloljetnik, Vijeće Europe, Bosna i Hercegovina.

* *Projektna asistentica u Misiji OSCE-a u Bosni i Hercegovini;*
maja_mirkovic@hotmail.co.uk

Mišljenja i stavovi izneseni u radu ne predstavljaju nužno i stajališta misije OSCE-a u BiH.

COMPLIANCE OF THE CRIMINAL LEGISLATION OF THE FEDERATION OF BIH WITH THE COUNCIL OF EUROPE CONVENTION ON PROTECTION OF CHILDREN AGAINST SEXUAL EXPLOITATION AND SEXUAL ABUSE WITH REFERENCE TO THE RELEVANT PROVISIONS OF THE CRIMINAL LEGISLATION OF REPUBLIKA SRPSKA

Summary

Bosnia and Herzegovina (BiH) is a signatory to the Council of Europe (CoE) Convention on Protection of Children against Sexual Exploitation and Sexual Abuse, also known as the Lanzarote Convention, and has committed itself to undertake legislative and other necessary measures in order to ensure adequate legal, institutional and organizational framework for prevention of sexual violence and exploitation of children and minors.

The purpose of this paper is to determine, through positive-legal and comparative-legal methods, whether, and to what extent, is the criminal legislation of Federation of Bosnia and Herzegovina (F BiH) harmonized with the Lanzarote Convention. Bearing in mind that a new Criminal Code was adopted in the Republika Srpska (RS) in 2017, which brought significant changes in the field of incriminations related to the Lanzarote Convention, a review of the relevant provisions of the criminal legislation of RS is also given.

Due to the nature of this paper, the subject of the analysis are the provisions of the Lanzarote Convention related to the substantive law.

Key words

sexual abuse, sexual exploitation, child, minor, the Council of Europe, Bosnia and Herzegovina

INTERNATIONAL ENCYCLOPEDIA OF LAWS – CRIMINAL LAW: BOSNIA AND HERZEGOVINA

AUTORI: HAJRIJA SIJERČIĆ-ČOLIĆ, DŽEVAD MAHMUTOVIĆ,
NEDŽAD SMALAGIĆ. KLUWER LAW INTERNATIONAL.
THE NETHERLANDS. CRIMINAL LAW – SUPPL. 75 (2021), 332 STR.

prikaz

Pripremila: **dr. sc. Vildana Pleh***

I

U januaru 2021. godine Kluwer Law International objavio je, u okviru edicije *International Encyclopedia of Laws, Criminal Law: Bosnia and Herzegovina*. Enciklopedija obuhvata sljedeće dijelove: Opšti uvod; Prvi dio: Materijalno krivično pravo; Drugi dio: Krivični postupak; Treći dio: Izvršno krivično pravo; Bibliografiju (selektivnu), Registar pojmova, Listu skraćenica, te napomene o autorima. Enciklopedija donosi sistematičnu, jezgrovitu i višestranu analizu bosanskohercegovačkog krivičnog pravosuđa i krivičnog prava u širem smislu riječi, te je kao takva nezaobilazna za one koji se na naučnoistraživačkom, praktičnom i studijskom nivou bave kompleksnim krivičnopravnim pitanjima.

Imajući to u vidu, odlučili smo naučnoj i stručnoj javnosti u BiH predstaviti ovu originalnu i vrijednu knjigu, koja na jednom mjestu povezuje brojne krivičnopravne pojmove i institute kroz aktuelne teorijske rasprave, sudsku praksu, komparativne analize i relevantne istraživačke rezultate, te njihove historijske i sociološke osnove.

II

Sadržajni okvir Enciklopedije

U kvalitativnom smislu, Enciklopedija prati unutrašnju strukturu krivičnopravnog sistema u širem smislu riječi potvrđujući da je to nedjeljiva cjelina koja je podređena zajedničkim, ustavom i međunarodnim pravom određenim, temeljnim načelima, koja vrijede u vrlo osjetljivim odnosima

Vanredna profesora, Univerzitet u Sarajevu – Pravni fakultet.

REVIIJA KOPAONIČKE ŠKOLE PRIRODNOG PRAVA

prikaz

Pripremio: **Prof. dr Branko Morait***

Pojava novog pravnog časopisa za pravničku javnost predstavlja veliko zadovoljstvo. U ovom slučaju, pojava Revije Kopaoničke škole prirodnog prava-Slobodan Perović, kako opremom i grafičkim dizajnom korica tako i sadržajem, predstavlja izuzetan doprinos pravničkoj časopisnoj literaturi na našim prostorima. Kako nas glavni i odgovorni urednik Revije, prof. dr Jelena S. Perović Vujačić upoznaje, časopis objavljuje naučne članke, komparativne studije, analize sudskih i arbitražnih odluka, komentare zakonskih rješenja, prikaze knjiga i druge naučne priloge istaknutih domaćih i inostranih autora. Prilozi koji se objavljuju tematski se formatiraju prema poznatom Heksagonu Kopaoničke škole prirodnog prava: Pravo na život, Pravo na slobodu, Pravo na imovinu, Pravo na intelektualnu tvorevinu, Pravo na pravdu i Pravo na pravnu državu. Časopis izlazi dva puta godišnje na srpskom ili engleskom jeziku, zavisno od autorskog opredjeljenja.

Prvi Broj Revije, 1/2019, sadrži petnaest radova raspoređenih u pet poglavlja: Ugovor (I), Arbitraža, Alternativno rješavanje sporova, sudovi (II), Privredna društva (III), Pravo EU (IV) i Međunarodna trgovina (V).

U prvom poglavlju, prof. dr Benedicte Fauvarque-Cosson u članku *Does Review on the Ground of Imprevison Breach the Principle of the Binding Force of Contracts*, izlaže pitanja raskida i izmjene ugovora zbog promijenjenih okolnosti u kontekstu reforme francuskog Građanskog zakonika. Prof. dr Larry A. Di-Matteo u članku *Role of Contracts and Contract Law* izlaže primjenu klauzule o održivosti ugovora u okvirima opštih pravila ugovornog prava. Prof. dr Davor Babić, u članku *Contract Interpretation According to the Croatian Obligations Act* analizira pitanja tumačenja ugovora prema pravilu *contra proferentem*. Dr Mateja Đurović i Franciszek Lech u radu *The Enforceability of Smart Contracts* izlažu problematiku nove pojave pametnih ugovora kao

* sudija Suda BiH

VODIČ ZA SUDIJE I TUŽIOCE NA TEMU VISOKOTEHNOLOŠKOG KRIMINALA I ZAŠTITE DJECE U BOSNI I HERCEGOVINI

Save the Children, 2021., str. 90

prikaz

Priredili: **dr. sci. Arben Murtezić***
dr. sci. Davor Trlin **

Vodič za sudije i tužioce na temu visokotehnološkog kriminala i zaštite djece u Bosni i Hercegovini, kao edukativni materijal za podršku osnovnim obukama sudija i tužilaca koji rade na procesuiranju i presuđivanju predmeta visokotehnološkog kriminala, u kojima se djeca pojavljuju kao počinioci, žrtve ili svjedoci, je publikovan u martu 2021. godine.

Izdavač je Save the Children, a publikacija je izrađena u okviru projekta "Zaustaviti nasilje nad djecom: Prevencija i rad na sprečavanju seksualnog iskorištavanja i zlostavljanja djece u digitalnom okruženju u Bosni i Hercegovini", čiju su realizaciju podržali Global Fund to End Violence Against Children i UNICEF.

2017. godine je u Republici Srbiji izdat dokument pod gotovo identičnim nazivom, a koji je imao namjenu da bude edukativni materijal za realizaciju specijalizovanih programa obuke za sudije i tužioce koji su certificirani za rad sa maloljetnicima kao počiniocima krivičnih djela i kao žrtvama krivičnih djela. Ovaj dokument se mogao primijeniti u različitim lokacijama, pa se, zajedno sa prof. dr. Elmedinom Muratbegovićem i prof. dr. Harisom Halilovićem, profesorima Fakulteta za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije Univerziteta u Sarajevu, pristupilo njegovom prilagođavanju bosanskohercegovačkom pravnom okviru.

* *Direktor Javne ustanove Centar za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji BiH.*

** *Stručni savjetnik Javne ustanove Centar za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji BiH;*
davor.trlin@cest.gov.ba

ODRŽANO XVIII. MEĐUNARODNO SAVJETOVANJE „Aktualnosti građanskog i trgovačkog zakonodavstva i pravne prakse“ Pravni fakultet Sveučilišta u Mostaru

izvješće

Pripremio: **Mr. Đemaludin Mutapčić***

U ovom izvješću želimo informirati pravničku javnost da je u četvrtak 27. i petak 28. svibnja 2021. godine na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Mostaru održano **online** XVIII. Međunarodno savjetovanje **Aktualnosti građanskog i trgovačkog zakonodavstva i pravne prakse**. Iako najavljeno još prošle 2020. godine, Savjetovanje je zbog pandemije korona virusa COVID 19 i globalnog zaključavanja, odgođeno za ovu 2021. godinu.

Savjetovanje je otvorio prof. dr. sc. Mile Lasić (voditelj katedre Građanskog prava), a skup su pozdravili u ime organizatora i dekanice prof. dr. sc. Sabine Horović prof. dr. sc. Snježana Pehar prodekanica za međunarodnu suradnju Pravnog fakulteta (i nova dekanica) te u ime (starog i novog) rektora prof. dr. sc. Zorana Tomića prof. dr. sc. Sanja Bijakšić, prorektorica za međunarodnu suradnju Sveučilišta u Mostaru.

Savjetovanje već 18 godina okuplja poznate stručnjake (znanstvenike i pravne praktičare), od Austrije do Makedonije, na kojem se obrađuju aktualne teme iz materijalnog i procesnog prava, iz domaćeg, međunarodnog i europskog prava, kao i pravne prakse.

Na Savjetovanju je bilo 27 autora (suautora) znanstvenih radova, svoja izlaganja je imalo 17 referenata iz četiri zemlje (Slovenija, Hrvatska, Bosna i Hercegovina i Srbija), a na Savjetovanju je bilo ukupno šezdesetak sudionika. U dvorani Savjetovanja bilo je nazočno uživo dvadesetak sudionika, tako da Savjetovanje nije bilo samo *online*, nego i kombinirano. Iako se ovogodišnje Savjetovanje održavalo u nešto promijenjenim uvjetima, prema ocjeni sudionika u potpunosti je opravdalo očekivanja brojnih sudionika. Naime, Savjetovanje je steklo svoju „punoljetnost“ čime je prepoznato i potvrđeno u regiji kao takvo.

* Advokat; d.mutapcic@yahoo.com

IZVJEŠTAJ O WEBINARU „SLOBODA IZRAŽAVANJA U XXI STOLJEĆU – IZAZOVI I PERSPEKTIVE“

izvješće

Tahir Herenda, LL.M.*
Nasir Muftić, LL.M.**

U zajedničkoj organizaciji Pravnog fakulteta Univerziteta u Sarajevu i Konrad Adenauer fondacije 28.04.2021. održan je webinar pod nazivom „Sloboda izražavanja u XXI stoljeću: izazovi i perspektive“.

Webinar je bio organizovan u dva panela. Prvi panel webinara je bio posvećen identificiranju nekih od najvažnijih pitanja slobode izražavanja u 21. stoljeću. Kako je direktni povod za organizaciju ovog događaja incident koji se desio prilikom posljednjih predsjedničkih izbora u Sjedinjenim Američkim Državama, na taj način je i otvoren ovaj panel.

Prvo izlaganja je imao doc. dr. Damir Banović, docent na Pravnom fakultetu Univerziteta u Sarajevu. On je za sve prisutne priredio prikaz situacije koja se dešavala prilikom primopredaje vlasti nakon posljednjih predsjedničkih izbora u Sjedinjenim Američkim Državama. Fokus ovog dijela nije bio na upadu u federalne institucije ili inicijalnom neprihvatanju izbornih rezultata bivšeg predsjednika Donalda Trumpa, nego na odnos društvenih mreža prema njemu nakon toga. Naime, Twitter i Facebook su permanentno uklonili njegove korisničke račune.

Nakon uvodnog izlaganja docenta Banovića, sljedeći izlagač je bio Franjo Dragičević, saradnik na Ustavnom sudu BiH. Gospodin Dragičević je ranije publicirao rad na temu govora mržnje u izbornom procesu u BiH, što je jedan od glavnih razloga zbog kojih je bio govornik u okviru ovog webinara. Njegovo izlaganje je bilo posvećeno situaciji u Bosni i Hercegovini, pri čemu je gospodin Dragičević navodio i pojašnjavao različite primjere govora mržnje, reakciju vlasti i lekcije koje se mogu izvući za ubuduće.

* *Asistent na Pravnom fakultetu Univerziteta u Sarajevu;*
t.herenda@pfsa.unsa.ba

** *Asistent na Pravnom fakultetu Univerziteta u Sarajevu.*

SUDSKA PRAKSA USTAVNOG SUDA BOSNE I HERCEGOVINE

sudska praksa

Pripremili: **akademik prof. dr. Miodrag N. Simović***
prof. dr. Vladimir M. Simović**

PRAVO NA PRAVIČNO SUĐENJE

Izvršni postupak

Ne postoji povreda prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda kada u obrazloženju osporenih odluka donesenim u izvršnom postupku radi naplate novčanih potraživanja nema ničega što ukazuje na proizvoljnu primjenu relevantnih propisa u vezi sa pitanjem otkaza punomoći prvobitno angažovanom punomoćniku na štetu apelanta, te kada su redovni sudovi u svojim odlukama naveli jasne razloge zašto su utvrdili da je u datim okolnostima predmetno izvršenje u cijelosti provedeno.

Iz obrazloženja:

Ustavni sud primjećuje da je Osnovni sud prilikom donošenja osporenog rješenja, kojim je utvrđeno je da je predmetno izvršenje u cijelosti provedeno, nesporno utvrdio da je apelant ovlastio advokata P.Đ. da vrši sve radnje u postupku, a posebno da izvrši naplatu svih njegovih potraživanja i troškova postupka. Dalje, iz obrazloženja prvostepenog suda proizilazi da je u toku postupka (12. avgusta 2016. godine) advokat R.L. dostavio punomoć za zastupanje apelanta u predmetnom postupku, takođe sa ovlaštenjem da može naplati iznose dosuđene predmetnim izvršnim ispravama, kao i da je utvrđeno da nije bilo izričitog opozivanja i otkaza punomoći date advokatu P.Đ. (član. 310. Zakona o parničnom postupku - „Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 105/08, 45/09, 49/09 i 61/13).

* *Sudija Ustavnog suda Bosne i Hercegovine;*

** *Tužilac Tužilaštva BiH*

SUDSKA PRAKSA USTAVNOG SUDA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

sudska praksa

Pripremio: **Sead Bahtijarević***

Zahtjev zamjenika Premijera Federacije Bosne i Hercegovine Veska Drljače za davanje mišljenja o ustavnosti odredbi Zakona o obrazovanju odraslih lica. („Službene novine Kantona Središnja Bosna“, broj: 5/17).

MIŠLJENJE

Zamjenik Premijera Federacije Bosne i Hercegovine Vesko Drljača, podnio je Ustavnom sudu Federacije Bosne i Hercegovine zahtjev za davanje Mišljenja, u vezi sa ustavnošću odredbi člana 8. Zakona o obrazovanju odraslih lica („Službene novine Kantona Središnja Bosna“, broj: 5/17).

Podnosilac zahtjeva je ovlašteno lice, jer kao Zamjenik Premijera Federacije Bosne i Hercegovine, na osnovu odredbe člana IV.B.3.7.d.(III) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine „odlučuje da li će se tražiti mišljenje Ustavnog suda“.

Podnosilac zahtjeva najprije citira osporene odredbe, a potom navodi da je osnovni razlog za podnošenja zahtjeva u tome što osporene odredbe Zakona ne predviđaju centre za obrazovanje odraslih kao organizatore formalnog obrazovanja odraslih lica, a što je u suprotnosti sa Principima i standardima u oblasti obrazovanja odraslih u Bosni i Hercegovini, usvojenim 4. aprila 2014. godine na 89. sjednici Vijeća ministara Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj: 39/14, u daljem tekstu: Principi).

Prema navedenim Principima, organizatori obrazovanja odraslih su i specijalizirane ustanove odraslih – ustanove i centri za obrazovanje odraslih, narodni, radnički i otvoreni univerziteti, kao i univerziteti za treću životnu dob.

Podsjeća da je Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine propisano da se „zakonom, u skladu sa Ustavom, uređuje način ostvarivanja ljudskih prava i sloboda, kada je to neophodno za njihovo ostvarivanje i da Zakon mora biti saglasan sa Ustavom i potvrđenim međunarodnim ugovorima, a drugi propis mora biti saglasan sa Ustavom i zakonom“.

* sudac Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine u mirovini

SUDSKA PRAKSA EVROPSKOG SUDA ZA LJUDSKA PRAVA

sudska praksa

Pripremio: **Harun Išerić***

Novi pregled novosti iz sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava (Sud) obuhvatit će presude i odluke Suda donesene od 15. marta do 25. maja 2021. godine, a povodom navoda o kršenju Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (Konvencija). Ovaj pregled sadrži osnovne informacije o stavovima Suda u predmetima koje su zadobile pažnju stručne javnosti, te se čitaoci upućuju na web stranicu Suda gdje su presude i odluke dostupne u cjelini.¹

Prije nego se osvrnemo na novosti iz prakse Suda, potrebno je istaći da su dana 21. aprila 2021. godine sve države članice Vijeća Evrope ratifikovale Protokol broj 15 uz Konvenciju. Među promjenama koje donosi Protokol, on smanjuje vremenski rok za podnošenje aplikacije, sa šest na četiri mjeseca. Protokol će stupiti na snagu 01. augusta 2021. godine.

U prethodno spomenutom periodu, Sud je donio nekoliko odluka i presuda u predmetima protiv BiH. U predmetima *Bećirbegović i drugi* (aplikacije br. 57137/19 i 11 druge), *Duvnjak i drugi* (aplikacije br. 25192/20 i 11 druge) i *Softić i drugi* (aplikacije br. 48063/20 i 4 druge) Sud je utvrdio da je došlo do povrede člana 6 stava 1 i člana 1 Protokola broj 1, zbog neizvršavanja odluka domaćih sudova. Isti zaključak je Sud imao u predmetu *Crnkić i drugi* (aplikacija br. 38070/19 i osam drugih), s izuzetkom da je nekoliko aplikacija proglašeno za nedopustive i izbrisano sa liste slučajeva. U predmetu *Bošnjak i Dobrić* (aplikacija br. 25103/19 i 61558/19) Sud je zaključio da je došlo do povrede prava na suđenje u razumnom roku zbog pretjerane dužine građanskog postupka. U predmetima *Hodžić i drugi* (aplikacija br. 37991/19), *Orahovac* (aplikacija br. 57611/19) Sud je aplikacije proglasio za nedopustive zbog propusta aplikanta da informišu Sud da su presude u njihovim

* Asistent na Pravnom fakultetu Univerziteta u Sarajevu.

¹ Odluke i presude Suda su dostupne na web stranici: <https://hudoc.echr.coe.int/hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22documentcollectionid%22:%5B%22JUDGMENTS%22,%22DECISIONS%22%7D>.

UPUTE ZA AUTORE

Radovi se objavljuju na hrvatskom, bosanskom i srpskom jeziku (u latiničnom ili ćirilničnom pismu) ili engleskom jeziku.

Ukoliko rukopis zadovoljava kriterije časopisa, upućuje se na recenziju.

Svaki rukopis ocjenjuju najmanje dva nepristrana recenzenta, pri čemu identitet autora i recenzenta ostaje obostrano nepoznat. Nakon ocjene recenzentata i članova redakcije, rukopis se vraća autoru s obrazloženjem i zahtjevima za doradu i ispravak rada, ukoliko se to smatra potrebnim. Ispravljene rukopise autori trebaju vratiti redakciji u roku od 8 dana od primitka.

Pretpostavlja se da članci i ostali prilozi nisu i neće biti objavljeni u drugim publikacijama, osim uz posebno odobrenje redakcije kada se to jasno naznačuje u objavi.

Autori dopuštaju časopisu postavljanje njihovih radova na web stranicu časopisa.

Časopis zadržava i sva ostala prava, osim ukoliko nije drugačije dogovoreno s autorom.

Radovi koje časopis objavljuje su:

- Uvodna riječ glavnog urednika
- Izvorni znanstveni rad
- Prethodno saopćenje
- Pregledni znanstveni rad
- Stručni članak
- Sudska praksa
- Ostali radovi kao što su prikaz knjige, izvještaji o znanstvenim i stručnim skupovima i dr.
- Obavijesti o nadolazećim stručnim i znanstvenim skupovima
- Domaći autori u međunarodnim publikacijama
- Pismo uredniku

Radovi se predaju redakciji časopisa elektronskom poštom na adresu: *Pravna.Misao@fmp.gov.ba* Dokument treba biti načinjen u programu Microsoft Word. U njemu ne smiju postojati nikakve indikacije osobnoga identiteta autora ili institucije u kojoj bilo koji od autora radi, kako u samom radu, tako ni u karakteristikama (properties) elektroničkog dokumenta.

Radovi koji se dostavljaju redakciji moraju biti lektorirani. Lektori koje odredi redakcija vrše superviziju.

U časopisu se objavljuju znanstveni i stručni radovi koji ne prelaze dužinu od 10.000 riječi, uključujući sve dijelove rada. Svaki rad mora sadržavati sažetak od 150-200 riječi i izbor ključnih riječi na jednom od službenih jezika u Bosni i Hercegovini i na engleskom jeziku iste dužine. Ostali radovi ne mogu prelaziti dužinu od 2000 riječi.

Izuzetno, Redakcija može odobriti objavljivanje radova izvan navedenih kategorija i sa dužinom koja prelazi navedeni broj riječi, ukoliko je rad značajan za razvoj pravne teorije i prakse.

Svaki rukopis mora biti priložen zajedno s popratnim pismom, u kojem je nužno navesti sljedeće:

- kratki opis sadržaja članka u dvije do tri rečenice, kao i sve dodatne informacije o rukopisu koje bi redakciji mogle biti od koristi;
- razloge zbog kojih autori drže da je njihov rad zanimljiv čitateljstvu časopisa (novost koju rad donosi);
- kratku biografiju autora (25-30 riječi),
- osobne podatke:
 - jedinstveni matični broj
 - adresa stanovanja i općina
 - kontakt telefon

Svaki autor će uz popratno pismo dostaviti i izjavu da rad nije prethodno objavljivao.

Prva stranica rukopisa treba sadržavati:

- Naslov
- Datum
- Broj riječi u članku

- Ime autora i profesija
- Nazivi ustanova u kojima rade
- E-mail adrese
- Kategorizaciju
- Sažetak i ključne riječi na izvornom jeziku rada
- Naslov, sažetak i ključne riječi i naslov na engleskom jeziku (summary, key words)

Sažetak rada treba sadržavati opći prikaz teme, metodologiju rada, rezultate i zaključak.

Ključne riječi sadrže pojmove koji se pojavljuju u tekstu, ali ne opće i preširoke pojmove niti preuske pojmove opisane sa puno riječi.

Tablice i grafikoni trebaju biti prezentirani u programima kao što su MS Word, sa jasno iskazanim naslovima. Sve tablice i grafikoni biti će u časopisu tiskani isključivo u crno-bijeloj boji.

Napomene u radu se navode u obliku fusnote (footnote). U pravilu su objašnjavajućeg karaktera.

U fusnoti treba navoditi samo objavljene podatke (ili staviti posebnu bilješku s objašnjenjem).

U fusnoti treba navoditi samo literaturu koja je navedena u popisu literature na kraju članka.

U fusnoti treba ujednačeno navoditi sve izvore. Poželjno je staviti broj stranice.

Molimo autore da se pridržavaju sljedećih naputaka za navođenje literature i fusnota:

Ukoliko je riječ o navođenoj knjizi:

Josipović, I. (2000) Haaško implementacijsko kazneno pravo. Zagreb: Informator i Hrvatski Pravni Centar.

Ukoliko je riječ o navođenom članku:

Tschudi, F. (2008) "Dealing with violent conflicts and mass victimisation: a human dignity approach", str. 46-69. U: I. Aertsen et al.: Restoring Justice after Large-scale Violent Conflicts. Portland. Willan Publishing.

Ukoliko je riječ o navođenom članku u časopisu:

Sijerčić-Čolić, H. (1999) "Reforma krivičnog zakonodavstva u Federaciji Bosne i Hercegovine: karakteristike federalnog procesnog krivičnog prava", Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu, Zagreb, Vol. 6 – br. 1/1999, str. 251-268.

Ukoliko je riječ o navođenom članku u elektroničkom časopisu:

Lendvai, N., 2005. "Central and Eastern European Social Policy and European Accession – Time for Reflections" (online). Financial Theory and Practice, 29 (1), str. 1-12. Dostupno na: <http://www.ijf.hr/eng/FTP/2005/1/lendvai.pdf>.

Ukoliko je riječ o navođenoj Web adresi:

World Bank, 2004. Corruption: how the World Bank Fights Corruption (online). Washington: The World Bank. Dostupno na: <http://web.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/NEWS/0>.

Rad treba oblikovati prema sljedećim uputama:

- dokument pohraniti u programu MS Word (*.doc format);
- stranica standardne veličine (A4);
- obični prored za cijeli rukopis
- font Arial, 12 pt;
- sve margine 2,5 cm;
- ne uređivati zaglavlje (Header) niti podnožje (Footer) dokumenta;
- obavezno brojčano označiti stranice;
- slike ili fotografije prilažu se u jednom od formata: *.jpg, *.bmp, *.tiff.

Pozivamo sve autore da na adresu redakcije šalju sažetke svojih stručnih i znanstvenih radova objavljenih u međunarodnim publikacijama indeksiranim u literaturnim bazama podataka. Redakcija će objaviti sve pristigle sažetke izvornih radova domaćih autora.

Radujemo se Vašim priložima!

Redakcija